เนชั่น เจาะข่าว ทั่วไทย www.komchadluek.net
คม·ชัด·ลึก
นสพ.ยอดเยี่ยมในงานประชุมหนังสือพิมพ์โลก 2005

วันที่ ๑๗ เดือน มิ.ย. พ.ศ. ๕๖ หน้า ๑๒

พลิกดินเค็มเป็นแหล่งผลิตอาหาร

จาก 'เมืองเพียโมเดล' สู่กาฬสินธุ์

หลังจากที่กรมพัฒนาที่ดินประสบผลสำเร็จในการดำเนินโครงการพัฒนาพื้นที่ดินเค็มทุ่งเมืองเพีย ต.เมืองเพีย อ.บ้านไผ่ จ.ขอนแก่น และกำหนดให้เมืองเพียเป็นโมเดลในการแก้ปัญหาดินเค็มในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หรืออีสานไปแล้วนั้น ทำให้กรมพัฒนาที่ดินขยายพื้นที่ในการแก้ปัญหาดินเค็มในภาคอีสาน ไปยังพื้นที่อื่นเป็นวงกว้างมากขึ้น ตามอัตรากำลังและงบประมาณที่ได้มา ล่าสุดได้ร่วมกับทุกภาคส่วนในท้องถิ่นของ จ.กาฬสินธุ์ ลงพื้นที่จัดเวทีเสวนาหัวข้อ "แนวทางการฟื้นฟูดินเค็มจังหวัดกาฬสินธุ์" ณ หนองทึง ต.หัวนาคำ อ.ยางตลาด จ.กาฬสินธุ์ เพื่อให้เกษตรกรที่มีพื้นที่ประสบปัญหาดินเค็มมีความรู้ความเข้าใจในการจัดการดินเค็มในพื้นที่ของตนเองอย่างถูกต้องและเหมาะสม จนสามารถนำความรู้ไปปรับปรุงพื้นที่ให้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างยั่งยืน

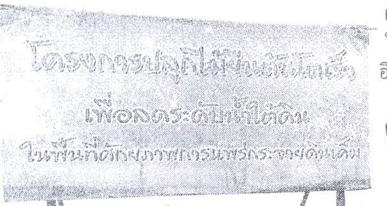

นอกจากนี้ยังมีการประชุมวิชาการดินเค็มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่โรงแรมพูลแมนขอนแก่น ราชาออร์คิด จ.ขอนแก่น ในวันถัดมา เพื่อให้เวทีการประชุมในครั้งนั้นเป็นที่แลกเปลี่ยนความรู้ และประสบการณ์การวิจัยด้านดินเค็มของนักวิชาการและผู้มีส่วนได้เสียจากองค์กรต่างๆ ร่วมทั้งใช้เวทีแห่งนี้สร้างเครือข่ายนักวิชาการด้านดินเค็มและผู้มีส่วนได้เสียในพื้นที่ดินเค็มในภาคอีสาน ตลอดจนเป็นที่กำหนดทิศทางการวิจัยและพัฒนาพื้นที่ดินเค็มภาคอีสานในอนาคตอีกด้วย

นายอนุสรณ์ จันทนโรจน์ รองอธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน ได้สะท้อนบนเวทีเสวนาแห่งนี้ว่า การจัดเวทีเสวนาในครั้งนี้เพื่อเป็นการยืนยันว่ากรมพัฒนาที่ดินสามารถแก้ปัญหาดินเค็มได้ และประสบผลสำเร็จที่เป็นรูปธรรมที่ชัดเจนที่ทุ่งเมืองเพีย อ.บ้านไผ่ จ.ขอนแก่น ซึ่งถือว่าเป็นพื้นที่ดินเค็มจัดอีกแห่งหนึ่งของภาคอีสาน ฉะนั้นกรมพัฒนาที่ดินก็พร้อมที่จะลงมือแก้ปัญหาดินเค็มในพื้นที่อื่น รวมถึงที่ อ.ยางตลาด ขอเพียงให้เกษตรกรที่ประสบปัญหาดินเค็มให้ความร่วมมือ ทางกรมพร้อมที่จะดำเนิน เนื่องจากการแก้ปัญหาดินเค็มแม้จะมีแนวทางตามหลักวิชาการ แต่ต้องได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในท้องถิ่นด้วย ไม่ว่าจะเป็นจังหวัด อำเภอ องค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น และเกษตรกร เพราะเป็นเจ้าของพื้นที่ประสบปัญหาโดยตรง

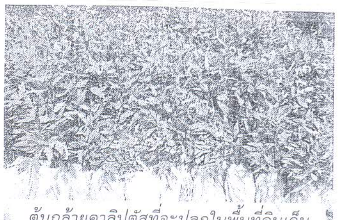

ต้นกล้ายูคาลิปตัสที่จะปลูกในพื้นที่ดินเค็ม

อนุสรณ์ จันทนโรจน์ (ถือไมค์) และตัวแทนในท้องถิ่นร่วมเสวนา

"เดิมทีพื้นที่ในภาคอีสาน 17-18 ล้านไร่ ประสบปัญหาดินเค็ม ทางกรมพัฒนาที่ดินพยายามแก้ปัญหาด้วยการถ่ายทอดความรู้หลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นวิธีทางวิศวกรรม วิธีทางชีววิทยาโดยใช้วิธีการทางพืช เช่น การปลูกป่าเพื่อป้องกันการแพร่กระจายดินเค็ม การกำหนดพื้นที่รับน้ำที่จะปลูกป่า ปลูกไม้ยืนต้นหรือไม้โตเร็วมีรากลึก รวมถึงวิธีผสมผสาน การแก้ไขลดระดับความเค็มดินลง จนสามารถปลูกพืชได้ ขุดบ่อเลี้ยงปลาได้ โดยความรู้เหล่านี้เราจะถ่ายสู่หมอดินอาสาในแต่ละพื้นที่ เพื่อนำความรู้ไปถ่ายทอดให้ชาวบ้าน ปรากฏว่าได้ผล ตอนนี้ดินเค็มที่อีสานมี 11.5 ล้านไร่ ที่จะต้องแก้ปัญหาต่อไป เพื่อให้ที่ดินเหล่านี้เป็นแหล่งผลิตอาหารในอนาคต" รองอธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน กล่าว

ด้าน **นางปราณี สีหบัณฑ์** ผู้เชี่ยวชาญด้านวางระบบการพัฒนาที่ดิน สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 5 กล่าวว่า การแก้ปัญหาดินเค็มในภาคอีสานต้องคำนึงถึงเกษตรกรเป็นหลัก หากเกษตรกรไม่ให้ความร่วมมือยากจะสำเร็จได้ เพราะการดำเนินการต้องเป็นไปตามที่เกษตรกรต้องการ ไม่ใช่ตามที่นักวิชาการต้องการ อย่างกรณีที่เมืองเพีย อ.บ้านไผ่ ส่วนหนึ่งเกษตรกรก็ให้ความร่วมมือ ขณะเดียวกันเกษตรกรบางส่วนก็ไม่ต้องการให้กรมพัฒนาที่ดินไปแก้ปัญหาดินเค็ม เพราะคิดว่าทำอะไรไม่ได้แล้ว แต่ชาวบ้านกลับต้องการตลาดผ้าไหมทอ ฉะนั้นการแก้ปัญหาที่ดีที่สุดเกษตรกรต้องให้ความร่วมมือนั่นเอง

ขณะที่ **นางนงนุช ศรีพุ่ม** ผู้อำนวยการสถานีพัฒนาดินเค็มกาฬสินธุ์ กล่าวว่า ในพื้นที่ อ.ยางตลาด ประสบปัญหาดินเค็ม และกำลังจะขยายไปยังพื้นที่อื่น ทำให้เกษตรกรประสบปัญหาในการเพาะปลูกพืชผลทางการเกษตร จะเห็นได้ว่าที่ผ่านมาเกษตรกรทำนาได้ผลผลิตเพียงเล็กน้อยเท่านั้น ซึ่งช่วงที่ผ่านมาจึงมีการแนะนำให้เกษตรกรหันมาปลูกหญ้าแฝก ปลูกไม้ยืนต้นไม้ผลบ้างเพื่อเป็นรายได้เสริมด้วย

สอดคล้องกับ **นายบรรทม จันขุนทด** หมอดินอาสาประจำ ต.หัวนาคำ อ.ยางตลาด บอกว่า พื้นที่การเกษตรที่บ้านหัวนาคำนั้นประสบปัญหาดินเค็มมาตลอด ปลูกพืชผลได้น้อย อย่างของเขามีที่นา 8 ไร่ ปลูกข้าวได้ผลผลิตปีละ 3 ตัน หลังจากที่เขาได้ไปเรียนรู้เกี่ยวกับการแก้ปัญหาดินที่เมืองเพีย และนำมาปฏิบัติ เวลาผ่านไปเพียง 1 ปี พบว่านาข้าวของเขาเพิ่มขึ้นเป็น 5 ตัน คาดว่าปีหน้าจะเพิ่มขึ้นอีก

การเดินหน้าแก้ปัญหาดินเค็มในภาคอีสานของกรมพัฒนาที่ดิน นับเป็นอีกหนึ่งความหวังของเกษตรกรที่จะนำดินมาทำการเกษตรได้ เชื่อว่าถ้าทุกภาคส่วนให้ความร่วมมือแก้ดินเค็ม 11.5 ล้านไร่ ที่ดินเหล่านี้จะเป็นแหล่งผลิตอาหารอย่างยั่งยืนในอนาคตได้

● ดลมนัส กาเจ ●

แก้ปัญหาดินเค็มตาม "เมืองเพียโมเดล"

การแก้ปัญหาดินเค็มที่นำร่องในพื้นที่ทุ่งเมืองเพียง หรือเมืองเพียโมเดล ที่ ต.เมืองเพีย อ.บ้านไผ่ จ.ขอนแก่น มีสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 5 เป็นแม่งานหลัก เริ่มมาตั้งแต่ปี 2543 โดยดำเนินการตามลักษณะความเค็มของดินภายใต้โครงการปลูกต้นไม้ทนเค็มเพื่อลดการแพร่กระจายพื้นที่ดินเค็มในลุ่มน้ำโขง ชี มูล โดยดำเนินการในพื้นที่ลุ่มน้ำห้วยขามเรียน ครอบคลุมพื้นที่ อ.บ้านไผ่ ชนบท และโนนศิลา มีเนื้อที่ทั้งหมด 87,436 ไร่ ได้ดำเนินการไปแล้วกว่า 2 หมื่นไร่ ยังเหลือพื้นที่ที่ยังไม่ดำเนินการกว่า 6.6 หมื่นไร่

รูปแบบการดำเนินภายใต้โครงการปลูกต้นไม้ทนเค็มเพื่อป้องกันการแพร่กระจายดินเค็มในพื้นที่ลุ่มน้ำโขง ชี มูล จากนั้น ใช้กิจกรรมด้านวิศวกรรม ดำเนินการปรับรูปแปลงนา ขุดคูน้ำ วางท่อลอดระบายเกลือ ใช้วิธีกิจกรรมด้านพืช ปลูกไม้ทนเค็มกระถินออสเตรเลีย อาคาเซีย ปลูกหญ้าชอบเกลือดิ๊กซีคลุมพื้นที่ป้องกันการระเหยน้ำจากผิวดิน ส่งเสริมการใช้พืชปุ๋ยสด ปรับปรุงบำรุงดิน ปลูกโสนแอฟริกัน ถั่วพร้าเพื่อเป็นปุ๋ยพืชสด ไถกลบต่อซัง พร้อมกับส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกยูคาลิปตัส บนคันนา เพื่อสร้างรายได้เสริม ล่าสุดพบว่าหลังจากดำเนินโครงการเกษตรกรสามารถปลูกพืชได้ผลผลิตเพิ่มขึ้นกว่า 3 เท่าตัว

ปลูกยืนรอบคันนาที่เมืองเพีย